

Retouradres: Postbus 292, 2300 AG Leiden

Gemeentesecretaris van Leiden
College van burgemeester en wethouders van Leiden

Stadskantoor Leiden
Bargelaan 190
2333 CW Leiden

Telefoon: 06 - 434 86 720
E-Mail: rekenkamer@leiden.nl

Datum: 17 mei 2022
Onderwerp: Aankondiging onderzoek 'Kostenoverschrijdingen van grote projecten'

Contactpersoon: Esther Loozen

Geachte gemeentesecretaris en geacht college van Leiden,

Met deze brief informeren wij u over het onderzoek dat de Rekenkamercommissie Leiden & Leiderdorp (RKC) binnenkort start naar de budgettering van grote projecten in uw gemeente. Wij hebben u eerder over dit onderzoek geïnformeerd in het Onderzoeksplan 2022-2023 dat wij u op 27 januari 2022 samen met ons jaarverslag over 2021 hebben toegezonden.

Aanleiding onderzoek en achtergrond

Gemeenteraden worden met enige regelmaat geconfronteerd met overschrijdingen van het budget voor grote projecten. Daarbij spelen vragen of in de voorbereiding kosten en mogelijke risico's voldoende in kaart worden gebracht en realistisch worden begroot. Daarnaast is in 2009 het raadsonderzoek 'Leiden, stad van ambities' uitgevoerd naar grip van de gemeente Leiden op grote projecten. Op basis van dat onderzoek zijn door de gemeente maatregelen genomen om de toenmalige geconstateerde gebreken aan te pakken. De RKC wil nu een aantal aspecten die in het onderzoek van 2009 aan de orde kwamen evalueren. Dit met als doel te onderzoeken of het rapport het gewenste lerend effect heeft gehad, daarbij rekening houdende met verschillen tussen de periode van het onderzoek in 2009 en de huidige maatschappelijke en bestuurlijke situatie.

De centrale onderzoeksvragen

1. Is er sprake geweest van financiële tekorten bij grote projecten en wat waren de belangrijkste oorzaken van het wel of niet voorkomen van dergelijke tekorten?
2. Zijn er leereffecten uit het rapport 'Leiden stad van ambities' (2009) vast te stellen?
3. In hoeverre is de gemeenteraad van Leiden in staat gesteld om te sturen en te controleren op de uitvoering van grote projecten en in hoeverre heeft de gemeenteraad die rol ook gepakt?

Vragen en normenkader bij dit onderzoek

Om tot beantwoording te komen van de hoofdvraag hebben wij in overleg met het gekozen onderzoeksbureau gekozen voor de volgende deelvragen met bijbehorend normenkader:

Brede inventarisatie verklarende factoren

1. Welke grote projecten zijn de afgelopen jaren gerealiseerd, of bevinden zich nu nog in de afrondende fase, en bij welke projecten is er sprake van wel of geen substantiële financiële tekorten?
2. Wat is daarbij de aard, omvang en ontwikkeling van de geconstateerde financiële tekorten?
3. Wat zijn verklarende factoren voor het niet of nauwelijks voorkomen van financiële tekorten?
4. Wat zijn verklarende factoren voor substantiële financiële tekorten?
 - Zijn deze oorzaken dezelfde als in het rapport 'Leiden, stad van ambities'?

Verdieping op verklarende factoren via concrete projecten

5. Wat valt er te leren op basis van concrete projecten met wel of geen substantiële financiële tekorten?
6. Wat is tot op heden gedaan in deze projecten om financiële tekorten te voorkomen?
 - Is er voldoende en tijdig rekening gehouden met de risico's in de begroting van het project waardoor er voldoende ruimte was om de gevolgen van de risico's op te vangen?
 - Zijn er andere maatregelen genomen en hebben deze een relatie met de aanbevelingen uit het rapport 'Leiden, stad van ambities'?
 - Wat heeft al wel of wat heeft niet gewerkt, en waarom, om financiële tekorten te voorkomen?

Politiek-bestuurlijke sturing en informatievoorziening

7. Is de informatievoorziening naar de raad voldoende om de raad zijn kaderstellende en controlerende rol te laten vervullen?
 - Is het college voldoende transparant geweest bij de ontwikkelingen met financiële gevolgen voor de begroting, het krediet en het financieel kader?
 - Zijn de financiële aanpassingsvoorstellen op een verantwoorde wijze tot stand gekomen en op een heldere wijze gecommuniceerd met de gemeenteraad?
8. Heeft de raad haar kaderstellende en controlerende rol zelf ook voldoende opgepakt

Lessen

9. Welke lessen kunnen worden getrokken en welke aanbevelingen kunnen worden gedaan voor de nieuwe raad en college voor de komende bestuursperiode?

Externe ondersteuning

Het onderzoek wordt uitgevoerd door het bureau **Partners + Pröpper** te Noordwijk. De onderzoekers zijn de heer Igno Pröpper, de heer Peter Struik en mevrouw Hilda Sietsema.

Begeleiding subcommissie

Het onderzoek wordt begeleid door Rudi Turksema en Hans van Egdom, leden van de RKC.

Aanpak onderzoek

Dit onderzoek kent de volgende stappen:

- Brede inventarisatie: Startbijeenkomst inventarisatie lijst grote projecten over de afgelopen jaren
Vorbereiden, uitvoeren, verslag en analyse van drie online werkateliers
Tussenrapportage naar RKC
- Verdieping: Bureaustudie
Groeps-, individuele gesprekken en afsluitend groeps gesprek met de raad
- Rapportage
Ambtelijk hoor en wederhoor en bestuurlijk hoor en wederhoor
Opstellen definitieve rapport bevindingen

Ambtelijke reactie op feiten

Het concept eindrapport wordt zonder conclusies en aanbevelingen via de gemeentesecretaris voorgelegd aan de ambtelijke organisatie voor schriftelijk en mondeling hoor en wederhoor.

Bestuurlijke reactie college

Voordat het rapport aan de raad wordt aangeboden, zal een bestuurlijke reactie aan het college van burgemeester en wethouders worden gevraagd. Ten tijde van de publicatie van het rapport, wordt ook de bestuurlijke reactie gepubliceerd. Eventueel voorzien van een nawoord van de RKC.

Planning onderzoek

De planning is de rekenkamerbrief en het rapport begin november 2022 aan de raad aan te bieden.

Contactpersoon ambtelijke organisatie

Wij vragen aan de gemeentesecretaris om contactpersonen voor dit onderzoek binnen de ambtelijke organisatie aan te wijzen.

Tot slot

Als u naar aanleiding van deze brief vragen of opmerkingen heeft dan vernemen wij dat graag. U kunt hierover contact opnemen met de secretaris van de RKC, Esther Loozen, bereikbaar via telefoonnummer 06 - 434 86 720 en rekenkamer@leiden.nl.

Hoogachtend,

Hans van Egdom, voorzitter
Rekenkamercommissie Leiden & Leiderdorp